

चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिकाको आ.व. ०७५/७६ को नीति, योजना तथा कार्यक्रम

आ.व. ०७५/७६ को नीति, योजना तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नुहुँदै चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिकाका उपप्रमुख जानुका पराजुली ।

१. पूर्वाधार तर्फका योजनामा सडकतर्फ नगरपालिकाले ५ लाख र वडाले ३ लाख भन्दा कमका योजना सामान्यतया नवनाउने ।
२. पूर्वाधार सम्बन्धी योजनाहरू उपभोक्ता समितिबाट संचालन गर्दा काम शुरु गर्नु भन्दा अगाडी पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखीकरण तालिम प्रदान गरिनेछ ।

पुनः निर्माण

१. पुनः निर्माण अभियानलाई यसै आ.व. भित्र सम्पन्न गर्ने गरी निजी आवास विद्यालय र सरकारी भवनहरूको निर्माण सम्पन्न गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
२. नगरपालिका भित्रका निर्माणहुन बाँकी रहेका वडा कार्यालयहरू र स्वास्थ्य संस्थाहरूको निर्माणको लागि पुनःनिर्माण प्राधिकरण, केन्द्र तथा प्रदेश सरकार तथा दातृ संस्थाहरूसँग पहल गरिनेछ ।
३. पुनः निर्माण भएका सबै निजी तथा सार्वजनिक भवनहरू मध्ये नक्सापास हुन बाँकी रहेका घरहरूलाई अभिलेखिकरण गर्न विशेष अभियान संचालन गरिनेछ ।

विद्युत तथा उर्जा

१. आ.व. ०७५/०७६ सम्ममा बाँकिरहेका काठको पोललाई फलामको पोलले पूर्णरूपमा विस्थापन गरिनेछ ।
२. विद्युतको सेवालाई सुरक्षित बनाउन Areal bundled cable (९५ M.M.) को ४ वर्ष भित्रमा नगरपालिकाको सबै वडामा विद्युतको तार जडान गरिनेछ ।
३. नगरको सबै क्षेत्रमा ३ फेज क्षमताको विद्युत लाईनको विस्तार गरिनेछ ।
४. सुरक्षित र गुणस्तरीय विद्युतको सेवा उपलब्ध गराउन विद्युतको ट्रान्सफर्मर आवश्यकता अनुसार गर्न व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. विद्युतीय सचेतना कार्यक्रम गरी गुणस्तरीय वाइरिङको लागि प्रत्येक वडामा जनशक्ति पुग्नेगरी हाउस वाइरिङ तालिम सञ्चालन गरि दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरिनेछ ।
६. नगरपालिका भित्र शहरी क्षेत्रहरूमा सोलार सडकवत्तिको विस्तार, अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
७. विद्युतीय दुर्घटना न्यूनीकरण गर्न र चुहावट रोक्न नगरपालिका भित्रमा सबै घरमा अनिवार्य मिटर राख्न लगाइनेछ ।
८. जैविक ऊर्जा कार्यक्रम अन्तर्गत बायोग्यास, सुधारिएको चुलो तथा बायोब्रिकेटको प्रवर्द्धन तथा विस्तार गर्न घरायसी बायोग्यास प्लाट तथा सुधारिएको चुलो जडान गर्न विभिन्न निकायको समन्वयमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

सूचना तथा सञ्चार

१. नवीन प्रविधिहरूको अधिकतम उपयोग गर्दै सूचना तथा सञ्चार सेवामार्फत सामाजिक, सांस्कृतिक विकास तथा आर्थिक समृद्धिमा टेवा पुऱ्याइनेछ । स्थानीय सामुदायिक एफ. एम. रेडियोहरूसँग समन्वय गरि गरिएका कार्यक्रमको जानकारी एवं गरिने कार्यक्रमको सूचना प्रवाह, पारदर्शिताका लागि सहकार्य गरिनेछ । सूचना प्रवाहका लागि सामुदायिक पत्रकार समूह निर्माणको पहल गरिनेछ ।
२. नगरको सबै क्षेत्रमा ४ वर्ष भित्रमा इन्टरनेट सेवाको विस्तार गरिनेछ ।
३. नगरको सूचना प्रवाह गर्न नगर एप्स (Apps) बनाई सञ्चालनमा ल्याइनेछ । नगरपालिकाको नीति, नियम कार्यक्रम तथा सूचनामा सबै नगर वासीको पहुँच पुऱ्याइनेछ ।
४. नगरपालिका भित्रको बजार क्षेत्रमा स्थानिय समुदाय, संघ, सस्था, क्लवको लागत साभेदारीमा Free Wifi (फ्री वाई/फाई) को व्यवस्था गरी संचालन गरिनेछ ।

५. नगर क्षेत्रभित्रका सबै विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
६. नगरपालिकाको बजार क्षेत्र भित्र संवेदनशिल स्थानहरू पहिचान गरी स्थानीय प्रहरी प्रशासनसँग समन्वयमा CC Camera जडान गरिनेछ ।
७. सबै वडालाई प्रविधि मैत्री बनाई कार्यालय व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित बनाइनेछ ।
८. नगरपालिका भित्रका विद्युतीय तथा छापाका संचार माध्यमलाई सहयोग गरिनेछ ।
९. चौमासिक रूपमा स्थानीय संचार माध्यमको समन्वयमा नगरका गतिविधि प्रकाशन तथा प्रशासन गरिनेछ ।
१०. पत्रपत्रिका, रेडियो, एफ एम तथा संचार जगतसँग साभेदारीमा विभिन्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
११. हाल नगरको केन्द्र चौतारा बजारमा संघ संस्थाको सहयोगमा एक टावरको स्थापनाको पहल गरि सो टावरबाट नगरका सुचना, तापक्रम, सि.सि. क्यामरा, नगरको गतिविधि तथा नगरमा हुनसक्ने आपतकालिन अवस्था (Early Warnign System) द्वारा पूर्व जानकारी हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई

१. आगामी ४ वर्ष भित्रमा एक घर एक धारा पुऱ्याई गुणस्तरीय खानेपानीमा पहुँच विस्तार गरिनेछ ।
२. खानेपानीको श्रोत पहिचान भएका मुहानको संरक्षण र दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाउनेछ । खानेपानीका स्रोत तथा मुहानहरूको प्रोफाइल तयार गरिनेछ ।
३. खानेपानीको श्रोत न्युन भएको स्थानहरूमा लिफ्ट खानेपानी आयोजना संचालन गरिनेछ ।
४. पानीको श्रोत कम भएका बस्तीहरूमा स्थानीय मागको आधारमा आकासे पानी संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५. नगरपालिका क्षेत्र भित्रको अत्यावश्यक स्थान तथा वडालाई सुख्खा क्षेत्र घोषणा गरि ठुला तथा मझौलास्तरका खानेपानी योजनाहरू संचालन गर्न संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकार दातृ संस्थालाई अनुरोध गरी खानेपानी योजनाहरूको संचालन गर्न व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका खानेपानी उपभोक्ता समितिलाई नियमन, प्रवर्द्धन, तथा क्षमता विकास गरी खानेपानी सेवालाई दिगो विकास गरिनेछ ।
७. नगरपालिका क्षेत्र भित्र खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न गैर सरकारी संघ संस्थाहरूसँग आवश्यक समन्वय गरी योजना तथा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । नगरपालिका प्रमुखको अध्यक्षतामा नगरस्तरीय खानेपानी तथा सरसफाई समिति र वडा अध्यक्षको अध्यक्षतामा वडास्तरीय खानेपानी तथा सरसफाई समिति गठन गरिनेछ ।
८. फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापनको लागि आवश्यक जग्गा प्राप्त गरी IEE/EIA गरिल्याडफिल्ड साइटको व्यवस्था गरिनेछ ।
९. नगरस्तरीय नियमित सरसफाई कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ ।
१०. नगरपालिका क्षेत्रभित्र प्लाष्टिक ५० माईक्रोन भन्दा भन्दाको प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्दै ४ वर्ष भित्रमा निषेधित क्षेत्र बनाइनेछ ।
११. सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाले नगरक्षेत्र भित्र संचालन गर्ने बैठक, कार्यक्रम तथा सभा समारोहमा प्लाष्टिकका कप, प्लेटजस्ता भाडाहरू प्रयोग गर्न निषेध गरिनेछ ।
१२. नगर क्षेत्रभित्रका सबै सरकारी तथा निजी घरमा प्लाष्टिक संकलन भोला तथा टोकरीको व्यवस्था गरी प्लाष्टिकको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१३. सहर तथा सहर उन्मुख क्षेत्रमा ढल तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनको कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ । स्थानीय स्तरमा कुहिने र नकुहिने फोहोर छुट्याउन तालिम, सामाग्री सहयोग गरी घरैमा फोहोर

विसर्जन गर्न जैविक मल, गड्यौला खेती लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । ल्याण्डफिल साइटमा कम भन्दा कम फोहोर विसर्जन गरिनेछ ।
१६. सार्वजनिक स्थान र सरकारी कार्यालयहरूमा सफा शौचालय कार्यक्रम लागू गरिने छ ।
१७. खानेपानी तथा सरसफाईका संरचनाका निर्माण गर्दा अन्य विकास संरचनालाई असर नपर्ने गरी समन्वयमा मात्र गरिनेछ ।
१८. नगरपालिका भित्रका सबै घरघुमीमा अनिवार्य शौचालय निर्माण गर्न लगाई नगरलाई खुला दिसामुक्त नगरको सुनिश्चित गरिनेछ ।
१९. जापान अन्तराष्ट्रिय सहयोग नियोग (JICA) सहयोगमा खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयबाट सञ्चालन भएको जुगल, थालखर्क, होल्चे चौतारा, साँगाचोकको गणेशखोला टुनीबोटे, हरेँ, लिफ्ट खानेपानी अयोजना सम्पन्न गरी व्यवस्थितरूपमा खानेपानीको वितरण गर्न सम्वन्धित सरोकारवालाहरूको सहयोगमा यथासिध्द सम्पन्न गरिनेछ ।

सिंचाई

१. चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिकाको कृषि योग्य भूमिमा भरपर्दो र दिगो सिंचाई सेवामार्फत कृषि उत्पादकत्व तथा उत्पादनमा वृद्धिमा सहयोग, उपयुक्त प्रविधिको छनौट गरी वर्षभरी भरपर्दो सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउने जसमा सिंचाई प्रणाली निर्माण, निर्माण सम्पन्न भएका प्रणालीहरूको मर्मत सम्भारका लागि प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्नका लागि सिंचाई गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ ।
२. नगरक्षेत्र भित्रका टारहरूमा व्यावसायिक कृषिलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि सौर्य उर्जा एवं अन्य आधुनिक प्रविधिमा आधारित सिंचाई आयोजना सञ्चालन गरिनेछ ।
३. सिंचाईका श्रोतहरू नगरपालिकामा उपभोक्ता समिति मार्फत दर्ता गर्ने प्रावधान गरिनेछ ।
४. निर्माण सम्पन्न भइसकेका सिंचाई प्रणालीहरूको मर्मत संभार एवं दिगो व्यवस्थापनका लागि उपभोक्ताहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।
५. नगरपालिकाको सुख्खा क्षेत्रहरूमा प्लाष्टिक पोखरी निर्माणमा अनुदान दिने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. नगरपालिका क्षेत्रभित्र सिंचाई हुन बाकि रहेका कृषि योग्य क्षेत्रहरूको पहिचान गरी संभाव्यता अध्ययन तथा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (Detail Project Report) तयार गरिनेछ ।
७. सिंचाई आयोजनाहरूको Project Bank स्थापना गरिनेछ ।
८. साना सिंचाई आयोजनाहरूमा लागत साभेदारीमा ७० प्रतिशत सम्म अनुदान दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
९. नगरक्षेत्र भित्रका सुख्खा क्षेत्रहरूमा थोपा सिंचाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

सडक

१. नगरपालिकाले प्रत्येक वडामा वडामार्फत छनौट गरेको १-१ वटा सडकको स्तरोन्नती गर्नको लागि १५ लाखका दरले बजेट छुट्याइने छ ।
२. नगरपालिकाले नयाँट्याक खोल्ने अभियानलाई सिमीत गरी सडक स्तरोन्नती जस्तै सडकको नाला बनाउने, सोलिङ्ग, ग्राभेलिङ, टेवा पर्खाल, कालोपत्रे, बायोईन्जिनियरिङलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
३. नगर तथा वडालाई बजेट विनियोजन गर्दा सडक मापदण्ड पुगेको वा पुऱ्याउन मात्र बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
४. नमुना मेयर सडक कार्यक्रम संचालन गरी चौतारा बजारलाई केन्द्रमानी अन्य नगरपालिका तथा गाउँपालिका जोड्ने सडक र वडा कार्यालयसम्म पुग्ने रणनीतिक महत्वका सडकहरूको स्तरोन्नती गरी बाह्रै महिना सञ्चालनमा ल्याउने र ४ वर्ष भित्रमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा अन्य विकास साभेदारीहरूको समेत सहयोगमा कालोपत्रे गरिनेछ । यस प्रकारका सडकहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।
क. चौतारा स्याउले मो.वा. (वडा नं ६ हुँदै १ जाने)
ख. चौतारा भिरकुना मो.वा.टो वडा नं ६, (वडा नं ५ वाट ६ जाने)
ग. चौतारा वतासे मो.वा. वडा नं ५ गुम्वाडाडा हुँदै (वडा नं २ को कार्यालय जाने)
घ. चौतारा वतासे मो.वा. वडा नं ५ गुम्वाडाडा हुँदै (वडा नं ३ को कार्यालय जाने)
ङ. चौतारा नौबिसे वलेफी गा.पा. मो.वा.
च. चौतारा सानोसिरुवारी हुँदै, ईन्द्रावती सिपाघाट मो.वा. छ. जल्कनी नरसिङडाडा घ्याडी हुँदै इन्द्रवती गाउँपालिका सडक
ज. सागाचोक भञ्ज्याङ्ग डडुवा रानीटार हुँदै मध्यपहाडी लोकमार्ग (१४ नं. वडा)
झ. जल्कनी-भैसे मोटरबाटोअन्तर गाउँपालिका (वलेफी र सुनकोशी गाउँपालिका) जोड्ने सडक (९ र १० नं. वडा)
ञ. जल्कनी-सुकुटे हुँदै सुनकोशी गाउँपालिका सडक (१० नं. वडा)
६. नगरपालिका भित्र इन्द्रवती नदीमा ढुङ्गा गिट्टी लिन जाने सडकहरू नर्सरी-कटुन्जे-जामुने सडक र मानेडाडा फुलाटे, भीमटार सडकलाई प्राथमिकतामा राखि स्तरोन्नती गरिनेछ ।
७. देहाय बमोजिमका स्थानहरूलाई समेटि

चौतारासाँगाचोकगढी सहिद चक्रपथ निर्माण गर्नको लागि संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारलाई अनुरोध गरिनेछ । नगरपालिकाको साधन स्रोत समेत उच्च प्राथमिकतामा विनियोजन गरि आगामी चार वर्ष भित्रमा कालोपत्रे सडकको रूपमा विकास गरिनेछ। (स्याउले-बदलाङ्ग-महभिर-खाले-भारती-वतासे-सेरा-नौबिसे-कुविन्डे-सिम्पानी-चिलाउने-गोसु-कदमवास-सिरानचौर-जितपुर-कार्कीटार-खत्रिथोक-स्वाराथोक-वरकोबोट-पानीचौर-फलाटे-साहितोक-छाप-रानीटार-असिने-भुलेटार-पन्चेपाखा-काडे-बोक्से-गोसाईगाउ-कार्कीछाप-वजिनी भ्याडीखर्क-डौठे-पांचमुने-अचले-पौवा-सानोसिरुवारी-मोगुवा पुछार-दोभाने-भ्याडी-गिदाने-सीताथान-व्याङ्गचेपानी चक्रपथ सडक)
८. नगर सडक गुरुयोजना (Municipality Transport Master Plan) लाई आ.व.२०७५/०७६ मा तयार गरी स्वीकृत गरिनेछ ।
९. वडास्तरीय योजना तथा कार्यक्रम बनाउदा देहाय बमोजिमका शर्तहरू पालन गरिनेछ ।
(क) सडक पूर्वाधारका कार्यक्रममा बजेट विनियोजन गर्दा सामान्यतया तीनलाख भन्दा साना योजना नवनाउने ।
(ख) प्रत्येक वडामा कम्तिमा १५ लाखको एउटा पूर्वाधार तर्फको नमुना योजना बनाउने ।
(ग) नयाँ ट्याकखोल्ने सडकलाई ३० प्रतिशत समुदाय तथा उपभोक्ता समितिको लागत साभेदारी अनिवार्य गर्ने ।
१०. नगर र वडाले सडकमा छुट्याउने बजेटलाई सडकको स्तरोन्नतीलाई प्रमुख प्राथमिकता दिने ।
११. सडक मर्मत संभार कोषको स्थापना गरिसालवसाली रूपमा बजेट कोषमा राखिनेछ ।
१२. सडकको नयाँ ट्याक खोल्दा नालीसमेत अनिवार्य बनाउनु पर्नेछ ।
१३. नयाँ सडकमा बायोईन्जिनियरिङ अनिवार्य रूपमा गर्नुपर्ने । लागत इष्टिमेटको ३ प्रतिशत रकम बायोईन्जिनियरिङको लागि छुट्याइनेछ ।
१४. पूर्वाधार निर्माणमा काममा उपभोक्ता समितिबाट काम गर्दा कम्तीमा १० प्रतिशत लागत सहभागिता अनिवार्य गरिनेछ ।
१५. जिल्ला सदरमुकाम समेत रहेको चौतारा बजार नगर क्षेत्र भित्र रहेको सडक श्रोत जुटाई यसै वर्षमा कालोपत्रे गरिनेछ ।
१७. सडक तथा पुलहरूको निर्माण तथा मर्मतसम्भारमा सामाजिक एवम् वातावरणीय पक्षको नकारात्मक असर न्यूनीकरणको लागि आवश्यक उपायहरूको अवलम्बन गरिनेछ ।
१८. नगर क्षेत्र भित्र आवश्यक पर्ने पुलहरूको संभाव्यता अध्ययनसंग, प्रदेश र दातृ संस्थाहरूको सहयोगमा निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
१९. नगरपालिका भित्रका सडक मापदण्ड भित्र परेका जग्गाहरूको लगतकडा गर्ने अभियान संचालन गरिनेछ ।
२०. चौतारा साँगाचोकगढी सहिद चक्रपथको मापदण्ड १० मिटर र ३ मिटर सेटव्याक कायम गरि नगरस्तरीय B वर्गको सडक बनाइनेछ ।
सहरी विकास तथा भवन निर्माण
(१) नगरपालिका र वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण गरी चार वर्षभित्रमा सबै वडा कार्यालयहरू आफ्नै वडा भवनमा कार्यालय संचालन गरिनेछ । यस आ.व.मा सबै वडा कार्यालयहरूले भवन निर्माणको लागि आवश्यक जग्गाको व्यवस्था गरिनेछ ।
(२) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र दातृसंस्थाको सहयोगमा जिल्ला अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरूको पुनः निर्माण सबलीकरण तथा मर्मत सम्भारगरिनेछ ।
(३) नगरपालिकाबाट नयाँ स्थापना गरिएका शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक तथा स्वास्थ्य ईकाईहरूको जग्गा प्राप्त गरी चार वर्ष भित्रमा भवन निर्माण गरी आफ्नै भवनबाट सेवा संचालन गरिनेछ ।
(४). एकिकृत वस्तीविकासलाई प्रोत्साहन दिने नीति लिईनेछ । एकिकृत वस्ती विकासका लागि पूर्वाधारहरूमा सडक, खानेपानी, विद्युतको क्षेत्रमा प्राथमिकता दिई पूर्वाधार विकास गरिनेछ ।
(५) नक्सापास प्रणाली नगरभित्रका सबै निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनालाई समेट्ने गरि नक्सापास सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । आगामी आ.व.२०७५/०७६लाई नगरपालिकाको **नक्सापास वर्षको रूपमा** मनाई नक्सापासको दायरामा नआएका निजी तथा आवासीय घरलाई अभिलेखीकरण गर्ने अभियान संचालन गरिने छ । यसरी अभिलेखीकरण गर्ने निजी आवासलाई २०७५ पौष मसान्तसम्म नगरपालिकामा पेश गर्नेलाई १५ प्रतिशत नक्सापास शुल्क छुट दिइनेछ ।
(६) नक्सापास प्रणालीलाई अझ बढी व्यवस्थित गर्नको लागि युएनईपीको निरन्तर सहयोग हुने अवस्थामा विद्युतीय नक्सापास प्रणालीलाई आ.व.२०७५/०७६ देखि सुरु गरिनेछ ।
(७) नगरपालिका भित्रका सबै निजी तथा सार्वजनिक घरहरूको हाउस नम्बरिङ गरिनेछ । GIS Based digital metric system प्रणाली सुरुगरिनेछ ।

चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिकाको...

संस्कृति तथा पर्यटन

(१) पर्यटन विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न सरकारी, निजी, सहकारी र सामुदायिक संस्थासंग साभेदारी एवम् सहकार्य गरिनेछ। यसका लागी पर्यटन बोर्ड तथा विषयगत निकायको सहयोग लिएर कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(२) पर्यटन पूर्वाधार विकासमा नगरपालिकाको नेतृत्वमा, स्थानीय समुदाय (Home Stay), संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रलाई परिचालन गरिनेछ।

(३) यस नगरपालिकामा निर्माणार्थ राष्ट्रिय भूकम्प स्मारक पार्क निर्माण समयमानै सम्पन्न गर्न केन्द्र तथा प्रदेश सरकारलाई अनुरोध गरिनेछ। २०७२ सालको विनासकारी भूकम्पमापरी दिवंगतभएकाहरूको स्मरणमा स्मृतीसंग्राहालय बनाउन पहल गरिनेछ।

(४) धार्मिक प्रतिष्ठानहरूको प्रवर्द्धन गर्दै सबै जातजातिको रीतिरिवाज परम्परा आदि भल्कने गरीसांस्कृतिक सङ्ग्रहालय बनाउन पहल गरिनेछ।

(५) नगरभित्रका सम्भावित विश्रामस्थल, चमेना गृह, शौचालय, पोर्टर सेल्टर, पर्यटक संरचना केन्द्र आदिमा पहुँच हुने गरी नगरपालिकाले निजीक्षेत्रसंग सहकार्य गरि पर्यटन पदमार्ग लगायत एकीकृत पर्यटकीय र मनोरञ्जन स्थल निर्माण तथा सञ्चालनकोपहल गरिनेछ।

(६)नगरपालिकाको पर्यटकीय स्थल भल्कने ब्रोसर तथा प्रोफाइल तयारी गरिनेछ।

(७) चौतारा वजार, गौरीती भिमेश्वर, हलडुवलाड, साँगाचोकगढी, जनयुद्धको उदगम स्थल कुविण्डे, शुनकोशी नदीमा र्याफटिङ, सानोसिरुवारीमारहेको भुतछागो, डर्खु रानिपोखरीबाट देखिने मनोरम दृष्यको प्रचार प्रसार गरिनेछ।

(८) वडा नं. ५ छापडाडा मा निर्माणार्थ जुलोजीकल पार्कको गुरुयोजना तयारगरि निर्माण कार्य अगाडी बढाईने छ।

(९) साँगाचोकगढी, रानीपोखरी, भदौरे गणेश, शेरा विनायक गणेश मन्दिर, सप्तऋषि सहिद स्मारक पार्क साँगाचोकको संरक्षण, खोकेपाटीको मर्मत सम्भार र प्रवर्द्धन गरिने छ।

(१०)जिल्ला तथा प्रदेशकै सबैभन्दा वढी शहिद भएको चौतारा साँगाचोकगढी वडा नं. ४ मा सहिद स्मृती पार्क बनाइनेछ।

(११) सुनकोशी नदी र ब्रामणी नदिमा Fishing Center स्थापना गरिने छ।

(१२) ऐतिहासिक साँगाचोकगढी क्षेत्रको गुरुयोजना स्वीकृत गरि संघ तथ प्रदेश सरकारको सहयोगमा पर्यटन प्रवर्द्धन गर्नका लागि साँगाचोकगढी संरक्षण विकास तथा संग्रालय निर्माणको प्रक्या अगाडी बढाईनेछ।

(१३) यस नगरपालिकाको वडा नं. ६ को खानेपानी ट्याङ्गी भन्दा माथिको स्थानमा बैद शिक्षा अध्ययन केन्द्र स्थापना गर्नका लागि संघ,प्रदेश तथा दातृ निकायको सहयोगमा निर्माणका लागि पहल गरिनेछ।

(१४) चौतारा वजरलाई पर्यटकीय तथा धार्मिक सहकरूपमा विकास गरिनेछ। चौतारा पुरानो वजरम रहेको भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त कृष्ण मन्दिरलाई पुर्ननिर्माण गर्नकोलागि पहल गरिनेछ।

(१५) बहुउद्देश्यीय आयोजना इन्द्रवती सरोवर निर्माणकोलागि छिमेकी स्थानीयतहरुको समन्वयमा केन्द्र तथा प्रदेश सरकारसंग पहल गरिनेछ।

सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास

१ नगरपालिकाद्वारा प्रदान गरिने सेवालार्इ प्रभावकारी, छिटो छरितो तथा गुणस्तरीय र प्रविधि मैत्री बनाईनेछ।

२ नगरपालिकाद्वारा सम्पादन हुने काम कार्यवाहीलाई सर्वसाधारण सेवाग्राहीहरूको जानकारीको लागि स्थानीय एफ.एम र पत्र पत्रिका मार्फत प्रकाशन तथा प्रशासन गरिनेछ।

३ पारदर्शिता एवं सुशासनका लागि नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सूचनाहरूलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन आवश्यक बजेट तथा कार्यक्रमसहित कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।

४नगरपालिका अन्तर्गत रहेको मानव संसाधन विकास कोष, विपद व्यवस्थापन कोष, महिला तथा बालबालिका विकास कोष, गरिबी न्युनिकरण तथा सामाजिक परिचालन कोष, अनाथ अपाङ्ग असहाय विशेष कोष, वातावरण संरक्षण विशेष कोष, स्थानीय शान्ति समिति कोषहरूलाई कार्यविधि बनाई परिचालन गरिनेछ।

५ वजार अनुगमन कार्यलाई नियमित व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ।

६ नगरपालिकाको सूचना तथा गतिविधिलाई सबै नगरवासी सम्म सहज रूपमा लैजानको लागि नगर एप्स (APPS)तयार गरी सञ्चालनमा ल्याईनेछ।

७नगरपालिका भित्र कार्य क्षेत्र बनाई कार्यरत रहेका गै.स.स. हरुलाई नगरपालिकाको विकास निर्माण कार्यमा सहज बनाउनका लागि NGO Deskबनाई कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ।

८ नगरपालिका द्वारा सम्पादित कार्यक्रमहरूको नगरपालिका स्तर तथा वडा कार्यालयहरूबाट समेत चौमासिक रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई गरिनेछ।

९. नगरपालिकाद्वारा सञ्चालन हुने आयोजनाहरूको भूक्तानी पूर्व अनिवार्य रूपमा अनुगमन समितिको

सिफारिसमा मात्र भूक्तानी दिने व्यवस्था मिलाईनेछ।

दूला आयोजनाहरूको सामाजिक परिक्षण समेत गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

१०नगरपालिकाको Web Siteलाई नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

११स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति मापदण्ड योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन र नियमनको व्यवस्था मिलाईनेछ।

१२ यस नगरपालिकाको तथ्याङ्गीय अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ।

१३नगरपालिका तथा वडा एवं राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स.बाट सम्पादित कृयाकलापहरू लाई नियमित अनुगमन गरी नतिजामुलक बनाईनेछ।

१४पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको लागि अन्य स्थानीय तहले गरेका असल अभ्यासहरूको अवलोकन भ्रमण गरी सो को अनुशरण गरिनेछ।

१५नगर विकास योजनाको नीति योजना तथा कार्यक्रमको वार्षिक क्यालेण्डर बनाई सोअनुसार कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाईनेछ।

१६नगरपालिकाबाट कार्यान्वयन हुने ५ लाख भन्दा वढिको योजना तथा कार्यक्रम स्थलमानै पूर्ण विवरण सहितको होर्डिङ बोर्ड राख्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

१७नगरपालिका तथा सबै वडा कार्यालयहरूमा नागरिक वडापत्रको अद्यावधिक गरिनेछ।

१८नगरपालिकाका सबै जग्गा जमिनको पुनः नापीको संघ तथा प्रदेश सरकारमा अनुरोध गरिनेछ।लागि अनुरोध गरिनेछ।

१९. नगरपालिकाबाट उपभोक्ता समिति, जन प्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको देहाय बमोजिमको क्षमता अभिवृत्ति गर्न अध्ययन, तालिम, गोष्ठी तथा कार्यशाला व्यवस्थापन गरिनेछ।

उपभोक्ता समितिको क्षमता विकास
उपभोक्ता समितिका लागि योजना सम्झौता, कार्यान्वयन, अनुगमन मुल्याङ्कन, योजनाको दिगो विकास तथा उपयोग र मर्मत सम्भारगर्ने विषयको अभिमुखिकरण।

जनप्रतिनिधिको क्षमता विकास
क. जनप्रतिनिधिहरूका लागि ऐन नियम कार्यविधि र समसामयिक विषयवस्तु बारे तालिम।

ख. महिला जन प्रतिनिधिहरूको लागि लौङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका समबन्धमा तालिम।

ग.बजेट तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र विभिन्न कर प्रशासन सम्बन्धी तालिम।

कर्मचारीको क्षमता विकास
१.कर्मचारीहरूको लागि ऐन नियम कार्यविधि र समसामयिक विषयवस्तु बारे तालिम।

२ नगरपालिकाको सञ्चालनमा ल्याएका विद्युतीय सफ्टवेयर सम्बन्धी तालिमी।

३. सामाजिक सुरक्षा र व्यक्तित्गत घटना दर्ता सम्बन्धी अनलाईन ईन्ट्र सम्बन्धी तालिम।

४ एकीकृत सम्पत्ति कर तथा कर प्रशासन सञ्चालन सम्बन्धी तालिम।

५. प्राविधिक कर्मचारीहरूको लागि ईविपिएस र अटो क्याट तालिम।

६. कर्मचारीहरूका लागि असल अभ्यास भएका नगरपालिकाहरूमा अनुभव आदान प्रदान अवलोकन भ्रमण।

७. सेवा प्रवाह सम्बन्धमा कर्मचारी र पदाधिकारीहरूलाई अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

नगर प्रहरी

१. नगरपालिकाको नीति,कानून, मापदण्ड तथा निर्णय कार्यान्वयन गर्न, नगरपालिकाको सम्पत्तिको सुरक्षा गर्न, स्थानीय स्तरमा हुने सभा समारोह, परम्परा तथा जात्रा चाडपर्वको सुरक्षा व्यवस्थापन,स्थानीय वजार तथा पार्किङ स्थलको रेखदेख र व्यवस्थापन, नगर सरसफाई सम्बन्धि मापदण्डको कार्यान्वयन,न्यायिक समितिले गरेका मिलापत्र तथा निर्णयको कार्यान्वयन, सार्वजनिक ऐलानी र पतीए जग्गा सार्वजनिक भवन सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधार संरक्षण तथा सुरक्षा, विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि खोजी उद्धार राहत तथा पुनर्स्थापना, अर्नाधिकृत विज्ञापन तथा होडिङ्ग बोर्ड नियन्त्रण र आधिकृत निर्माण तथा सार्वजनिक सम्पत्ति अतिक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण तथा दमकलको सेवा सञ्चालन लगायत कार्यपालिकाले तोकेका अन्य कार्य गर्नको लागि नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ।

२. नगर प्रहरीको गठन, सञ्चालन, व्यवस्थापन, नियमन तथा नगर प्रहरी सम्बन्धि नीति, कानून र मापदण्डको निर्माण तथा मापदण्ड यसै आ.व.मा स्वीकृत गरी नगर प्रहरी भर्ना गरिनेछ।

३. यस आर्थिक वर्षमा एक जना नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक(चौथो तह) र चार जना प्रहरी जवान(पहिलो तह) मा भर्ना गरिनेछ।

बालबालिका सम्बन्धी

१. चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिकालाई २ वर्ष भित्र बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्न आवश्यक पूर्वाधार र सुचकहरू पुरा गर्न विभिन्न संघ, संस्थाहरूको सहयोग तथा समन्वयमा अगाडी बढाइनेछ।

२. बालमैत्री स्थानीय सरकारको लागि तोकिएका सुचकहरू पुरा भएका वडाहरूलाई बालमैत्री वडा घोषणा गरिने छ। बाल मैत्री घोषणा भएका वडामा आगामी आ.व.देखि थप बजेट व्यवस्था गरिनेछ।

३. बालश्रम मुक्त नगरपालिका बनाउन विषेश अभियान

सञ्चालन गरिनेछ।

४. अपाङ्ग, अनाथ, असहाय तथा बेसाहारा बालबालिकाहरूको लागि हल सञ्चालनमा रहेको बालगृहको स्तरोन्नति गरिनेछ।

५. बालबालिकाको सहभागितामा बालबालिका सम्बन्धि कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने नीति लिइनेछ।

६, नगरपालिकाभित्र रहेका अनाथ तथा असाहाय बालबालिकाहरूको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा पोषणमा सहयोग पुऱ्याउनको लागि "अनाथ तथा जोखिमयुक्त बालबालिकाको लागि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन ऐन, २०७५" नगर सभाबाट स्विकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ।

७, नगरपालिका भित्र रहेका विद्यालयहरूमा बाल मैत्री वातावरणमा पठन पाठनको व्यवस्था मिलाईनेछ।

८, बालबालिकाको योजना तर्जुमाका लागि आवश्यक पर्ने बालबालिका सम्बन्धी एकिकृत तथ्याङ्क तयार गरी प्रयोगमा ल्याईनेछ।

९, बाल बालिकाहरूको समग्र विकासका लागि खेलकुद, मनोरञ्जन, तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गरिनेछ।

महिला सम्बन्धी

१, चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिकालाई महिलामैत्री नगरपालिका बनाउन नीति निर्माणका हरेक तहमा ३३% महिला प्रतिनिधित्वलाई सुनिश्चित गरिनेछ।

२.नगरस्तर र वडास्तरमा महिला सञ्जालहरू गठनगरी महिलाहरूलाई आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक रूपमा शसक्तिकरण गरिनेछ।

३.महिला हिंसा मुक्त नगरपालिका बनाउन विभिन्न संस्थाहरूको सहयोगमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

४. महिला नेतृत्व विकासमा जोड दिईनेछ। साथै महिला नेतृत्व विकास सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

५.महिलाहरूलाई आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर बनाउन विभिन्न सिप तथा आय मुलक तालिमहरू सञ्चालन गरि महिलाहरूको आयआर्जन तथा रोजगारीमा वृद्धि गरिनेछ।

६. नगरभित्र मदिरा, लागूऔषध सेवन तथा जुवा तास नियन्त्रणको लागि अभियानहरू सञ्चालन गरिनेछ।

७. महिलाहरूलाई आर्थिक रूपमा शसक्तिकरण गरि आत्मनिर्भर बनाउन वडास्तरमा महिला सहकारी स्थापना गर्न पहल गरिनेछ।यसरी स्थापना गरिएका सहकारीहरूलाई अनुदान उपलब्ध गराईनेछ।

८.वेचविखनमा परेर स्वदेश फर्किएका, वैदेशिक रोजगारीमा गई हिंसामा परेर स्वदेश फर्किएका, अलपत्रमा परेका महिलाहरूका लागि पुर्नस्थापना र सामाजिक पुर्नमिलनको व्यावस्था गरिनेछ।

९."एक घर एक उद्यम" भन्ने नाराका साथ महिलाहरूका लागि उद्यमशिलता तालिम सञ्चालन गरि महिला उद्यमीको संख्यामा वृद्धि ल्याइनेछ।

१०. बालविवाह, अनमेल विवाहलाई निरुत्साहित गर्न चेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। बालविवाह मुक्त नगरपालिका बनाउन विशेष अभियान सञ्चालन गरिनेछ।

११. SAMI परियोजनाको सहयोगमा वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने महिलाहरूका लागि वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धि परामर्श प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

१२.वैदेशिक रोजगारीको सिलसिलामा हिंसामा परेर स्वदेश फर्किएका महिलाहरूका लागि विशेष काउन्सिलिङको व्यवस्था सहित आयमुलक काममा प्रोत्साहन गरिनेछ।

१३. छोरीको सम्पत्ति माथिको पहुँच वृद्धि गर्न तथा आर्थिक रूपमा शसक्तिकरण गर्न मा.वि.कक्षामा अध्ययनरत बालिकाको नाममा बैंक खाता खोल्ने अभियानलाई निरन्तरता दिईने छ।

१४. बालिका शिक्षा, महिला आयआर्जन, प्रजनन स्वास्थ्य तथा सरसफाई र महिला शसक्तिकरणका लागि सचेतनामुलक र जागरण अभियान सञ्चालन गरिनेछ।

१५. विपन्नताका कारण दैनिक जीविकोपार्जनमा कठिनाई भोगिरहेका विपन्न महिला तथा एकल महिलाहरूको समूह गठन गरि उनीहरूलाई सीप र प्रविधिको माध्यमबाट स्वरोजगार बनाई आयआर्जनको अवसर सिर्जना गरी जिबिकोपार्जनमा सहयोग गरिनेछ।

१६.महिलाहरूको निजामती सेवामा प्रतिनिधित्व र पहुँच बढाउनका लागि नायब सुब्बास्तरको लोकसेवा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिनेछ।

१७. छात्राहरूका लागि आधारभूत कम्प्युटर तालिम सञ्चालनगरि प्रविधि शिक्षामा पहुँच वृद्धि गरिनेछ।

१८. सिलाई कटाई, ढाका बुन्ने तालिम, व्युटिसियन तालिम सञ्चालनगरि महिलाहरूलाई व्यावसायिक तथा आत्मनिर्भर बनाउन प्रोत्साहित गरिनेछ।

१९. विभिन्न कारणले नागरिकता बन्न नसकेर राज्यको सेवा सुविधा पाउनबाट वन्चित भई पिडामा परेका महिलाहरूको पहिचानगरीसहज रूपमा नागरिकता उपलब्ध गराउने काममा सहयोगका लागि नगर पालिकाको उपप्रमुखको नेतृत्वमा विशेष अभियान सञ्चालन गरिनेछ।

२०. सहीद परिवार तथा एकल महिलाका लागिरोजगारी वृद्धि तथा आयआर्जनका लागि अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।

अल्पसंख्यक

१. अल्पसंख्यक जाति समुदायको आय तथा रोजगारिकालागि आयमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

२. अल्पसंख्यक समुदायको भाषा तथा संस्कृतिको संरक्षण गरिनेछ।

अपाङ्ग सम्बन्धी

१. अपाङ्गताभएका व्यक्तिहरूको शिक्षा र स्वास्थ्य उपचारकोलागि नगरपालिकाबाट विषेश सहयोगको व्यवस्था गरिनेछ।

२. अपाङ्गताभएका व्यक्तिहरूको आय आर्जन तथा रोजगारिकोलागि शिपमुलक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।

३. अपाङ्गहरूको एकिन तथ्याङ्क तयार गरिनेछ।

४. नगर तथा वडास्तरमा अपाङ्गहरूको संजाल बनाईनेछ।

दलितसमुदाय सम्बन्धी

१. नगर तथा वडा स्तरमा दलित सञ्जाल गठन गरी क्षमता विकास गरिनेछ।

२. दलित समुदायले सञ्चालन गरेको व्यवसायमा भागवाली प्रथाको अन्त्यका लागि सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

३.दलित समुदायबाट गरिदै आएका परम्परागत पेशालाई व्यावसायीक र आयुनिकिकरण गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।

४. समुदायमा हुने गरेका दलित, महिला, बालबालिका माथिको हिंसा, जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत आदिलाई न्युनिकरण गर्न प्रत्येक वडामा कानुनी सहायता कक्ष (Help Desk)स्थापना गरि न्यायीक उपचारका लागि सहजिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।

५. दलित समुदायका शिप मुलक व्यावसायलाई संरक्षण र प्रवर्द्धन हुने गरी सहकारी गठन गर्न नगरपालिकाबाट प्रोत्साहन गरिनेछ।

६. जातीय भेदभाव विरुद्धको अभियानलाई व्यवहारिक रूपमा सफलबनाउन समाजिक सदभाव बढाउने दलित र गैरदलित समुदाय विचको अन्तरघुलन बढाउने र यस आन्दोलनमा लाग्ने अभियन्ताहरूलाई सम्मान गरिनेछ।

नगर न्यायिकसमिति

१. न्यायमा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्न स्थानीय न्यायिक समितिको कार्यलाई व्यवस्थित बनाइनेछ।

२. न्याय सम्पादनको कामलाई व्यवस्थित गर्न नगरपालिकामा न्यायिक समितिको इजलासको व्यवस्था गरिनेछ।

३. न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरू तथा सामुदायीक मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ।

४. घुम्ति कानुनीशिविर सञ्चालन गरि स्थानीय जनताको घरदैलोमाकानुनी सेवा उपलब्ध गराईनेछ।

५.वडाहरूमा रहेका समुदायीक मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई व्यवस्थित बनाई न्याय सम्पादनको कामलाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाइनेछ।

६. सामुदायीक मेलमिलापकर्ताहरूका लागि नगरपालिकाबाट प्रोत्साहन गरिनेछ।

७.नगरपालिका द्वारा प्रदान गरिने न्यायिक सेवालार्इ प्रभावकारी बनाउनका लागि नगरपालिकामा कानुनी हेल्प डेस्कको व्यवस्था मिलाईनेछ।

८. संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहको जिम्मेवारीमा आएका मौलिकहकहरूको कार्यान्वयन गर्न अवस्यक पर्ने कानून तर्जुमा गरिनेछ।

९. स्थानीय तहका विवादहरू स्थानीय तहमा नै समाधानका लागि वैकल्पिक व्यवस्थापनको रूपमा सञ्चालनमा आएको मेलमिलाप कार्यक्रमलाई नगरपालिका तहमा सेवा विस्तार गरी थप प्रभावकारी बनाइनेछ।

१०. न्यायिक समितिबाट भएका फैसला वा आदेशलाई कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाईनेछ।

शिक्षा

१. आधारभूत तथा माध्यमिकतह सम्मको शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ।

२. आधारभूत तह सम्मको शिक्षालाई निशुल्क एवम् अनिवार्य र माध्यमिक तहको १० कक्षा सम्मको शिक्षालाई निशुल्क गरिनेछ।

३. आधारभूत तथा माध्यमिक तह सम्मको शिक्षालाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउन यस वर्ष ईसिडी कक्षलाई नर्सरी, एल केजी र केजीकक्षा सञ्चालन गरी सोकक्षाहरूलाई अंग्रेजी माध्यमबाट अध्यापन गराईनेछ।

४. सामुदायिक विद्यालय शिक्षा प्रति विश्वसनियता र आकर्षण बढाउनको लागि एक वडामा कम्तिमा एउटा विद्यालयलाई (शिक्षकको व्यवस्थापन, सूचना प्रविधि, पठन-पाठन) सबै हिसावले नमुना विद्यालयको रूपमा विकास गरिनेछ।

५. नगर शिक्षा कोष स्थापना गरी नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिईने छ।

६. नगरपालिकामा कम्तिमा ५ वटा विद्यालयहरूमा प्राविधिक शिक्षा (कृषि, भेटेनरी, सूचना प्रविधि, मेडिकल, सिभिल इन्जिनियरिङ) को पठन पाठनको व्यवस्था गर्न संघ तथा प्रदेश सरकारको सहयोग लिईने छ।

७. प्रदेश तथा केन्द्र सरकारसंग समन्वय गर्दै यस नगरपालिकामा प्राविधिक महाविद्यालय स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ।

८.सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न आवश्यकतामा आधारित शिक्षकहरूका लागि तालिमको व्यवस्था गरिने छ। **क्रमशः**